

2023-08-02 Nr. NV-1968

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-1034 TAIS-23-8944(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 8, 15, 19, 19 ¹ , 19 ² IR 19 ³ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta Data iš kalendoriaus	Pasirenkama ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projekto rengimą sąlygojo 2022-09-30 gautas Europos Komisijos (EK) oficialus pranešimas apie ES teisės pažeidimo procedūrą Nr. INFR(2022)2083 dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV direktyva) netinkamo perkėlimo ir taikymo nacionalinėje teisėje, taip pat poreikis suderinti jo nuostatas su 2023-04-01 įsigaliojusiais Vietos savivaldos įstatymo (toliau – VSI), 2023-06-23 įsigaliojusiais Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – PAVI) pakeitimais ir Statybos įstatymo nuostatomis.

EK oficialiame pranešime nurodoma, kad i nacionalinę teisę neperkelti PAV direktyvos reikalavimai, susiję su sprendimu duoti sutikimą dėl planuojamos veiklos (t. y. išduoti leidimą) procedūromis ir minimaliu turiniu. PAV direktyvos nuostatos numato, kad i sprendimą duoti sutikimą dėl planuojamos veiklos, t. y. i planuojamai ūkinei veiklai vykdyti reikalingus leidimus (statybą leidžiantį dokumentą, leidimą naudoti žemės gelmių išteklius arba ertmes, taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą, taršos leidimą ir kitus įstatymuose nurodytus leidimus) turi būti įtrauktas kompetentingos institucijos (Lietuvoje jos funkcijas atlieka Aplinkos apsaugos agentūra) priimtas sprendimas dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai. Taip pat numato, kad sprendimą išduoti leidimą ar atsisakyti jį išduoti priėmusi kompetentinga institucija nedelsiant apie tai informuoja visuomenę ir PAV procese dalyvavusias institucijas (PAV subjektus) ir užtikrina, kad būtų prieinama informacija, pateikiama sprendime dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai ir PAV ataskaitoje. Papildomai numato, kad tais atvejais, kai buvo atliekamas planuojamos ūkinės veiklos tarpvalstybinis PAV, priėmus sprendimą išduoti leidimą ar atsisakyti jį išduoti, apie tai turi būti informuojamos tarpvalstybinio PAV procese dalyvavusios šalys ir joms perduodama minėta informacija.

Aplinkos apsaugos įstatyme (toliau – AAĮ) numatyta, kad fizinis ar juridinis asmuo apie planuojamą ūkinės veiklos objekto, kuriam išduotas taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas arba taršos leidimas, eksploatavimo ir ūkinės veiklos vykdymo pradžią turi informuoti aplinkos ministro įgaliotą instituciją ir gali pradėti eksploatuoti ūkinės veiklos objektą ir (ar) vykdyti ūkinę veiklą tik aplinkos ministro įgaliotai institucijai įsitikinus ir priėmus sprendimą, kad ūkinės veiklos objektas atitinka nustatytas sąlygas. Tačiau nėra numatytas kitų institucijų (pvz., Nacionalinio visuomenės sveikatos centro, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento) dalyvavimas, o praktiniai pavyzdžiai (pvz., gaisrai UAB „Ekologistika“ ir UAB „Žalvaris“) rodo, kad siekiant tinkamai patikrinti subjekto pasirengimą vykdyti ūkinę veiklą ir užtikrinti atitiktį ne tik aplinkosauginiams, bet ir visuomenės sveikatos bei priešgaisrinės saugos kriterijams, reikalingas ir kitų institucijų atstovų įsitraukimas. Lietuva įsipareigojo EK priimti šį įstatymo projektą iki 2023-12-31.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Priėmus įstatymo projektą, naujos teisinio reguliavimo nuostatos leis pašalinti EK oficialiame pranešime identifikuotus nacionalinės teisės trūkumus ir tinkamai perkelti PAV direktyvos nuostatas, bus sudarytos prielaidos dalyvauti patikrinimuose ir kitoms, ne tik aplinkosauginėms, institucijoms, leis patikrinti subjekto pasirengimą vykdyti ūkinę veiklą ir užtikrinti atitiktį ne tik aplinkosauginiams, bet ir visuomenės sveikatos bei priešgaisrinės saugos kriterijams, taip pat bus atsisakyta korupcijos riziką didinančių nuostatų. Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Įstatymo projektu siūloma:

- įtvirtinti nuostatą, suteikiančią galimybę aplinkos ministro įgaliotai institucijai pasitelkti kitas suinteresuotas institucijas (pvz., Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą) dalyvauti tikrinant ūkio subjektą prieš jam pradedant veiklą, tokiu būdu užtikrinant kompleksinį patikrinimą, kuriame dalyvautų PAV procedūrose ir (ar) leidimų išdavime dalyvaujančios institucijos;
- atsisakyti nuostatos, leidžiančios aplinkos ministro įgaliotai institucijai priimti sprendimą priimti paraišką taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimui išduoti ar pakeisti, jei per nustatytą terminą NVSC nepateikia sprendimo derinti paraišką arba nederinti paraiškos (t. y., eliminuoti vertintiną kaip ydingą antikorupcinio požiūriu automatinį paraiškos gauti tokį leidimą derinimą/pritarimą);
- pakeisti nuostatas atsižvelgus į naujas nuo 2023-04-01 įsigaliojusias VSI nuostatas, kuriose meras tapo vykdomąja institucija, nurodant, kad PAV procese PAVI nustatyta tvarka dalyvauja ne savivaldybės vykdomoji institucija, bet savivaldybės meras ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius, o statinių projektus tikrina savivaldybės administracija. Taip pat siūlomi patikslinimai, atsižvelgiant į PAVI formuluotes, susijusias su sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai ir atrankos išvados dėl PAV turiniu. Nustatoma, kad informacija apie gautą paraišką teikiama ne savivaldybės vykdomajai institucijai, bet savivaldybės administracijai;
- įrašyti papildomas nuostatas, numatančias PAV procese dalyvavusių institucijų ir tarpvalstybiniame PAV dalyvavusių šalių informavimą apie sprendimą išduoti leidimą ar atsisakyti jį išduoti;
- nustatyti dvi įstatymo įsigaliojimo datas. Atsižvelgiant į tai, kad VSI pakeitimai įsigaliojo 2023-04-01, o pakeitimai atsižvelgiant į PAVI formuluotes, susijusias su sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai ir atrankos išvados dėl PAV turiniu, yra redakcinio pobūdžio, susijusios nuostatos įsigaliojusių priėmus įstatymą. Kitos nuostatos įsigaliojusių nuo 2024-05-01.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Manytina, kad su įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimu susijusios institucijos (NVSC, PAGD) bus pasirengę prireikus dalyvauti tikrinant ūkio subjektus prieš pradedant veiklą. Įstatymo projektui įgyvendinti Vyriausybės lygmens teisės aktų priimti nereikės, turės būti keičiamas aplinkos ministro įsakymas.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas 10 darbo dienų buvo skelbiamas derinti su visuomene (tame tarpe – asocijuotomis vietos savivaldos, verslo, žemės ūkio struktūromis), suinteresuotomis valstybės institucijomis ir įstaigomis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Įstatymo projektas suderintas be pastabų su Sveikatos apsaugos ministerija, Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos savivaldybių asociacija. Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabas. Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Žemės ūkio rūmai išvadų nepateikė.
- Dėl derinimo pažymoje esančių neatsižvelgtų Vidaus reikalų ministerijos ir UAB „Kauno kogeneracinė jėgainė“ pastabų suderinta darbo tvarka (pritaria pateiktiems argumentams).
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė tikslinamojo pobūdžio, teisinės technikos pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje), iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023-08-02 išvadoje Nr. NV-1967 pateiktas pastabas. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo projektas numatomas siūlyti įtraukti į Vyriausybės nutarimu tvirtinamą teisės aktų sąrašą, kurie būtų teikiami Seimo VII (rudens) sesijos darbų programai.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas